

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 mai 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte
Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Bălți din 19 mai 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, declarate de către partea vătămată Popovici Svetlana și inculpatul

Isacenco Ruslan.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 14.04.2015 - 19.05.2016;
2. Instanța de apel: 15.06.2016 - 25.01.2017;
3. Instanța de recurs: 06.04.2018 - 16.05.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 19 mai 2016, Isacenco Ruslan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) la 5 ani și 6 luni închisoare și în baza art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal la 1 an închisoare, iar în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis.

2. Prima instanță a constatat că Isacenco Ruslan a comis fapta de violență în familie exprimată prin acțiuni intenționate, manifestate fizic și verbal, comise de către frate asupra surorii sale soldate cu provocarea suferinței fizice, psihice și prejudiciului moral în următoarele circumstanțe. La 08 martie 2015, aproximativ la ora 20.00, Isacenco Ruslan aflându-se în domiciliul din str.xx, mun.xx, unde locuiește împreună cu sora sa Popovici Svetlana, fiind în stare de ebrietate, a iscat un conflict în familie în procesul căruia a înjurat-o pe Popovici Svetlana cu cuvinte necenzurate, înjosindu-i cinstea și demnitatea și i-a aplicat mai multe lovituri cu o bară de fier în regiunea capului și corpului cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.84/D din 18.03.2015, vătămări corporale grave a integrității corporale.

Tot el, Isacenco Ruslan, la începutul lunii februarie 2015, aflându-se în domiciliul din str.xx, mun.xx, unde locuiește împreună cu sora sa Popovici Svetlana, fiind în stare de ebrietate, a iscat un conflict în familie în procesul căruia a înjurat-o pe Popovici Svetlana cu cuvinte necenzurate, înjosindu-i cinstea și demnitatea și i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii în regiunea feței cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.110/D din 28.03.2015, vătămări corporale medii a integrității corporale.

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată Popovici Svetlana, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri prin care să fie dispusă achitarea inculpatului, pe motiv că din probele administrate nu se confirmă vinovăția acestuia în cele incriminate; - incorect instanța a constatat că vătămarile corporale cauzate ei au fost provocate de R.Isacenco, deoarece în luna februarie a fost tamponată de o mașină, în urma căreia i-a fost rupt maxilarul, iar în luna martie a fost maltrată în parc; - inculpatul a fost internat în Spitalul de Psihiatrie, iar examinarea cauzei la data de 12.05.2016, a avut loc

în lipsa acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, a fost admis apelul declarat de către partea vătămată S.Popovici, casată parțial sentința din alte motive, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Isacenco Ruslan s-a considerat vinovat în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) la 5 ani și 6 luni închisoare și în baza art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal la 1 an închisoare. În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 6 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semînchis. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a constatat că prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului R.Isacenco în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal - *violență în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, prin aplicarea violenței psihice și fizice, soldate cu provocarea suferințelor psihice și morale, cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale*, precum și art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal - *violență în familie, adică acțiunea intenționată, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, prin aplicarea violenței psihice și fizice, soldate cu provocarea suferințelor psihice și morale, cu cauzarea vătămării medii a integrității corporale*. Instanța a indicat că soluția în cauză se confirmă prin declarațiile martorilor M.Gaina, A.Oglinda, L.Bunduchi, O.Cosovschi, S.Gaina, N.Andruseac, cât și probele scrise - cererea lui S.Popovici din 09.03.2015 privind maltratarea sa de către fratele R.Isacenco; înștiințarea din punctul traumatologic din 08.03.2015; procesele-verbale de cercetare la fața locului - casa de locuit din str.xx, mun.xx din 09.03.2015, de unde a fost ridicată o rangă metalică și de examinare a acesteia din 10.03.2015; de ridicare din 09.03.2015, 13.03.2015, 18.03.2015 și respectiv, de examinare a hainelor lui S.Popovici și ale lui R.Isacenco, pe care s-au depistat pete de sânge; rapoartele de expertiză medico-legală a lui S.Popovici nr.84/D din 18.03.2015, nr.110/D din 28.03.2015, nr.224 din 02.04.2015 conform căruia pe ranga metalică au fost depistate urme de sânge de om, care a putut proveni pe seama sângelui părții vătămate S.Popovici; procesele-verbale de audiere a părții vătămate S.Popovici și a martorilor.

Din analiza materialului probator administrat, instanța de apel a concluzionat că nu există dubii rezonabile în ce privește constatarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate, ce combat afirmațiile părții vătămate, care susține că nu inculpatul a lovit-o și i-a cauzat vătămarile corporale medii și grave.

Instanța de apel a apreciat afirmațiile părții vătămate invocate în apel ca fiind declarative, considerând că acestea nu corespund cu împrejurările și soluția constatată de prima instanță privind vinovăția inculpatului.

Referitor la incriminarea violenței în familie cu cauzarea de către R.Isacenco a leziunilor corporale medii lui S.Popovici, avute loc la începutul lunii februarie 2015, instanța de apel, reținând raportul de expertiză medico-legală nr.110/D din 28.03.2015, din care rezultă că partea vătămată a suportat un traumatism facial manifestat prin fractură de mandibulă pe stânga, primit la locul de trai, fiind bătută de o persoană cunoscută, că în aspect medico-legal, fractura de mandibulă a apărut în rezultatul acțiunii directe, prin lovire a unui corp contondent (de exemplu pumn, picior, etc.), că apariția fracturii de mandibulă prin tamponarea corpului cu părțile externe a unui automobil aflat în mișcare, fără careva alte leziuni corporale (consecințe) caracteristice acestei forme de accident rutier - se exclude. Fractura de mandibulă, separat, după criteriul dereglării de lungă durată a sănătății (mai mult de 21 zile) se califică la vătămare corporală medie și nicidecum nu a influențat asupra

gravității vătămarilor corporale primite la 08.03.2015 și descrise în raportul de expertiză nr.84/D din 11.03.2015, cât și descrierile radiologice din fișa medicală a SMB cu nr.3487 (corespunzător circumstanțelor din 08.03.2015) nu indică despre prezența căreiva fracturi învechite de mandibulă, fapt ce o încadrează ca leziune corporală ce putea apărea primar sau ca fractură repetată și în circumstanțele din 08.03.2015, ceea ce exclude versiunea înaintată de partea vătămată, precum că leziunile în regiunea mandibulei nu puteau apărea în rezultatul lovirii cu un taxi, în urma accidentului rutier. Faptul dat se confirmă și prin declarațiile martorului M.Găina, care a declarat că S.Popovici a spus soției sale că a fost lovită de fratele său, iar ulterior a spus că a fost lovită de taxi, având o fractură la nas și mandibulă, deși aceasta nu avea poliță de asigurare medicală, i-a acordat ajutor medical, cunoaște că are starea materială grea și a îndreptat-o la tratament la spital, despre acest fapt a comunicat lucrătorilor de poliție.

Referitor la învinuirea adusă privind cauzarea vătămării corporale grave din 08.03.2015, instanța de apel a constatat că și aceasta se probează prin concluziile din raportul de expertiză medico-legală nr.84/D din 18.03.2015, prin care s-a constatat că lui S.Popovici i-au fost cauzate leziuni sub formă de traumatism combinat-cranio-cerebral, manifestat prin contuzie cerebrală, plagă contuză a regiunii frontale pe stânga, echimoză în regiunea frontale pe stânga, fractura oaselor nasului, fractură de mandibulă pe stânga; traumă închisă a cutiei toracice manifestată prin fracturi multiple bilaterale de coaste cu deplasare, pe stânga - 4-5 și 7-8, pe dreapta - 4-6, fractură de omoplat pe dreapta; traumă a membrelor superioare sub formă de echimoze în regiunea brațelor, fractură a osului doi metacarpian a mâinii stîngi, care puteau apărea în timpul indicat inclusiv și circumstanțele indicate în ordonanță, în urma acțiunii de mai multe ori a unui corp (corpuri) contondent. La fel, s-a constatat că apariția leziunilor corporale prin cădere de la înălțimea propriului corp se exclude, după descrierile din fișa medicală nu se poate de identificat concret obiectul vulnerant (obiectele vulnerante) cu care au fost pricinuite leziunile corporale, după primirea leziunilor corporale descrise nu se exclude faptul că S.Popovici putea săvârși careva acțiuni concrete, de exemplu să se miște o perioadă oarecare de timp.

În susținerea concluziei privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor imputate, instanța de apel a făcut referire și la elementele de fapt dobândite din probele scrise ale cauzei penale, printre care - cererea părții vătămate S.Popovici, care a solicitat tragerea la răspundere penală a fratelui R.Isacenco, care la 08.03.2015 a bătut-o cu o rangă metalică, înștiințarea parvenită la IP Bălți din punctul traumatologic din care rezultă că S.Popovici la 08.03.2015 a fost bătută la domiciliu de fratele său, procesele-verbale de cercetare la fața locului, de examinare a obiectelor ridicate, recunoscute ca corpuri delictive, precum și concluziile raportului de expertiză nr.110/D din 28.03.2015 referitor la delimitarea leziunilor corporale primite de S.Popovici la începutul lunii februarie 2015 și la 08.03.2015, prin care s-a stabilit că fractura de mandibulă, separat, după criteriul dereglării de lungă durată a sănătății (mai mult de 21 zile) se califică la vătămare corporală medie și nicidecum nu a influențat asupra gravității vătămarilor corporale primite la 08.03.2015 și descrise în raportul de expertiză nr.84/D din 11.03.2015, iar din descrierile radiologice din fișa medicală a SMB cu nr.3487 (corespunzător circumstanțelor din 08.03.2015) nu indică despre prezența căreiva fracturi învechite de mandibulă, fapt ce o încadrează ca leziune corporală ce putea apărea primar sau ca fractură repetată și în circumstanțele din 08.03.2015.

Instanța de apel a menționat că datele stabilite, combat afirmațiile părții vătămate că leziunile medii primite au fost în rezultatul lovirii de un taxi, că a fost bătută în parc și că nu a fost lovită de fratele său, precum și faptul că nu a fost demonstrată vina lui R.Isacenco, că el nu este vinovat și că învinuirea a fost inventată, deoarece cumulul probelor cercetate în prima instanță și suplimentar în instanța de apel demonstrează cu certitudine existența infracțiunilor și vinovăția inculpatului.

Neîntemeiat a considerat instanța de apel și motivul invocat de partea vătămată, precum că examinarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatului, deoarece examinarea cauzei în prima instanță a avut loc cu participarea inculpatului și a părții vătămate, în ședința de judecată din 22.04.2016, după acordarea ultimului cuvânt inculpatului, a fost stabilită data pentru deliberarea și pronunțarea sentinței - 12.05.2016, fiindu-le înmânate inculpatului, cât și părții vătămate, citații pentru prezentarea în ședința de judecată. Însă aceștia nu s-au prezentat și nici nu au înștiințat instanța despre motivele neprezenței sale, fiind stabilit un nou termen pentru deliberarea și pronunțarea sentinței - 19.05.2016, la care părțile la fel nu s-au prezentat, deși au fost citați conform prevederilor legale.

La fel, instanța de apel a conchis că și pedeapsa stabilită inculpatului de prima instanță sub formă de închisoare este una echitabilă, la care s-a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal și s-a ținut cont de circumstanțele reale și personale, de unde se deduce că aceasta a fost individualizată conform prevederilor legale, în limitele prevăzute de sancțiunile normelor penale de care inculpatul a fost recunoscut vinovat.

Totodată, instanța de apel a constatat că, la momentul pronunțării sentinței, prima instanță just a stabilit că excutarea pedepsei cu închisoarea aplicată inculpatului urmează a avea loc în penitenciar de tip închis, deoarece infracțiunea de care a fost acesta recunoscut vinovat în baza art.201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, potrivit art.16 Cod penal, se clasifica ca o infracțiune deosebit de gravă, însă după modificările operate prin Legea nr.196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016, infracțiunea nominalizată prevede o pedeapsă cu închisoarea de la 6 la 12 ani, și respectiv, potrivit art.16 alin.(4) Cod penal, se califică ca o infracțiune gravă. Potrivit art.72 alin.(3) Cod penal, persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție execută pedeapsa în penitenciare de tip semiînchis.

Prin urmare, reținând cele enunțate supra și dispozițiile art.10 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a conchis că acestea ameliorează situația inculpatului, deoarece R.Isacenco urmează să execute pedeapsa cu închisoarea în penitenciar de tip semiînchis.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare:

- inculpatul care, fără a invoca vreun temei de drept prevăzut de art.427 Cod de procedură penală, solicita casarea acestora și pronunțarea unei hotărâri echitabile, pe motiv că examinarea cauzei a avut loc cu încălcări de procedură, că nu s-a luat în considerație motivele invocate în cererea de apel a părții vătămate; - la adoptarea hotărârii să se țină seama de prevederile art.385 Cod de procedură penală, precum și de modificările operate prin Legea din 16.10.2017 și 20.07.2017 și să-i fie redusă pedeapsa pentru faptele săvârșite;

- partea vătămată S.Popovici care, fără a face trimitere la prevederile art.427 Cod de procedură penală, solicită casarea acestora și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatului, repetat făcând trimitere la aceleași motive ca și în apel descrise la pct.3 al prezentei decizii.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către inculpat și partea vătămată în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor ordinare, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Cu referire la recursul ordinar declarat de partea vătămată S.Popovici.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Însă, potrivit art.422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În conformitate cu prevederile art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Momentul de la care începe să curgă termenul de atac este riguros precizat de lege, adică data pronunțării deciziei, iar depășirea acestui termen duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Reieșind din actele cauzei și anume, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 14.12.2016, rezultă că partea vătămată în ședință nu s-a prezentat, iar ședința de judecată fiind amânată pentru data de 25.01.2017, ora 14.30, cu citarea părții vătămate, pentru data respectivă (f.d.150 v.3). Potrivit avizului de recepție, partea vătămată a recepționat citația la 20.12.2016 (f.d.151 v.3), fiindu-i cunoscut faptul că la data de 25.01.2017 a fost preconizată examinarea cauzei penale în privința lui R.Isacenco, însă acesta nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței. În ședința de judecată din 25.01.2017 a fost pronunțat dispozitivul deciziei, totodată anunțându-se că pronunțarea deciziei motivate va avea loc la 15.02.2017 (f.d.160 v.3). Instanța, reieșind din faptul că la ședința de judecată din 15.02.2017 nu s-a prezentat partea vătămată, respecând prevederile art.338 alin.(4) Cod de procedură penală, a expedit participanților la proces câte o copie a deciziei motivate (f.d.174 v.3).

Conform art.231 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, iar la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Astfel, termenul de 30 de zile, prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, pentru depunerea recursului ordinar, urma să expire la sfârșitul zilei de 20.03.2017. Însă, partea vătămată S.Popovici, prin intermediul serviciului poștal, cu scrisoare recomandată, a depus recurs ordinar abia la data de 17.04.2018, adică după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut la art.422 Cod de procedură penală.

Colegiul atestă că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Pe motivele reținute supra, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de partea vătămată S.Popovici, ca fiind declarat peste termen.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpatul R.Isacenco.

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Articolul 430 Cod de procedură penală stipulează cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs ordinar, în special conținutul acesteia, inclusiv obligația recurentului de a indica temeiurile prevăzute de art.427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și în ce constă problema de drept de importanță generală abordată în cauză, care este eroarea de drept comisă de instanță ce duce la casarea hotărârii.

Din textul recursului declarat de către inculpatul R.Isacenco, rezultă că acesta nu a respectat aceste cerințe, inclusiv prevederile art.430 pct.5) Cod de procedură penală, cerință esențială față de recurs, prin care autorul trebuie să invoce concret unul din temeiurile prevăzute de art.427 Cod de procedură penală, care este conținutul acestuia, argumentarea nu din punct de vedere a stării de fapt, ci a problemei de drept și prin ce cauza dată are importanță deosebită pentru jurisprudență.

Astfel, recurentul nu invocă nici un temei din cele prevăzute de art.427 Cod de procedură penală și în general nu invocă această normă, însă solicită pronunțarea unei hotărâri echitabile, din motiv că nu este de acord cu hotărârile instanțelor de fond, fiindcă examinarea cauzei a avut loc cu încălcări de procedură, că nu s-a luat în considerație motivele invocate în cererea de apel a părții vătămate și, o dată cu modificările operate prin Legea din 16.10.2017 și 20.07.2017, în temeiul art.385 Cod de procedură penală, să-i fie redusă pedeapsa.

Temeiurile invocate în recurs nu pot fi reținute, deoarece recurentul nu a motivat care au fost încălcările comise la examinarea cauzei de către instanțele de fond, careva modificări în lege la data la care acesta face trimitere, nu au avut loc, iar cele din Legea nr.163 din 20.07.2017, pentru modificarea și completarea Codului penal, care au intrat în vigoare la 20.12.2017, au fost luate în considerație de către instanța de apel, ce au avut aplicabilitate asupra tipului de penitenciar în care urmează să execute pedeapsa cu închisoarea R.Isacenco.

Mai mult, Colegiul penal remarcă că legislația procesual penală i-a acordat inculpatului R.Isacenco posibilitatea de a declara apel împotriva sentinței în cazul în care nu este de acord cu concluziile instanței, în ce privește calificarea faptei și pedeapsa aplicată, drept de care acesta nu s-a folosit, de unde se deduce că inculpatul nu a utilizat calea ordinară de atac - apelul.

Conform art.432 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute în art.429 și 430 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de inculpatul R.Isacenco, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.1), 2) Cod de procedură penală Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 ianuarie 2017, în cauză penală în privința lui Isacenco Ruslan, de către partea vătămată Popovici Svetlana, ca declarat peste termen și de către inculpatul Isacenco Ruslan, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute de 430 pct.5) Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iunie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu